

Практичний семінар для працівників НБУ та банкірів

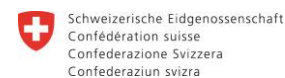
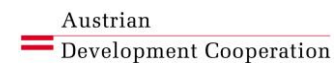
МСФЗ 7 Фінансові інструменти: розкриття інформації

Шамім Діуман, консультант, ЦРФЗ

Травень 2016 р., Київ, Україна

STAREP is co-funded by:

МСФЗ 7 ФІНАНСОВІ
ІНСТРУМЕНТИ: РОЗКРИТТЯ
ІНФОРМАЦІЇ

Підхід і вступ

- » МСФЗ 7 вимагає чіткого і значимого розкриття інформації у конкретних сферах.
- » Користувачі повинні мати можливість бачити шлях від приміток до звіту про фінансовий стан і навпаки.
- » Інформація має бути достатньо деталізованою, тобто надмірна консолідація даних не є корисною.
- » Укладачі звітності мають не плутати класи з категоріями (4 в МСБО 39).
- » Цю сесію буде зосереджено головним чином на розкритті інформації про кредитні ризики.

Кредитний ризик

- » Розбиття кредитних ризиків за класом фінансових інструментів
 - » Сума, яка найкраще представляє максимальну суму збитків, зумовлених кредитним ризиком, без урахування застави
 - » Опис застави, що утримується як забезпечення
 - » Інформація про кредитну якість фінансових активів, які не є ні простроченими, ні знеціненими
 - » Для прострочених або знецінених фінансових активів:
 - » Аналіз віку фінансових активів, які прострочені станом на кінець звітного періоду, але не знецінені; та
 - » Аналіз фінансових активів, які визначені в індивідуальному порядку як знецінені станом на кінець звітного періоду, включаючи чинники, які брав до уваги суб'єкт господарювання, визначаючи, чи активи є знеціненими
 - » Якщо застава відповідає критеріям визнання, наведеним в інших МСФЗ, суб'єкт господарювання має розкривати інформацію про характер і балансову вартість активів

МСФЗ 7 Розкриття інформації: кредитний ризик

- » Кредитний ризик: ризик того, що одна зі сторін, що користується фінансовим інструментом, внаслідок невиконання зобов'язань призведе до фінансових збитків іншої сторони
- » Простроченість: фінансовий актив вважається простроченим, якщо друга сторона не спроможна вчасно здійснити платіж, як це визначено контрактом

МСФЗ 7 Розкриття інформації: кредитний ризик

- » Розкриття інформації, необхідне для оцінки кредитного ризику (а також ринкового ризику та ризику недостатності ліквідності) мають наводитися у фінансовій звітності або включатися з фінансової звітності за допомогою перехресного посилання до коментарів керівництва або звітів про ризики, доступних для користувачів фінансової звітності
- » Без інформації, включеної за допомогою перехресного посилання, фінансова звітність є неповною
- » Якщо керівництво використовує різні методи для управління ризиками, суб'єкту господарювання слід розкривати інформацію, використовуючи метод або методи, які забезпечують найбільш актуальну та достовірну інформацію

ВИТЯГ З РІЧНОГО ЗВІТУ ANZ ЗА 2015 р. , С. 66

ii) Використання оцінок і припущень

Підготовка цієї фінансової звітності вимагає використання думок, оцінок і припущень керівництва, які впливають на суми і застосування облікової політики. Обговорення найважливіших бухгалтерських процедур, які охоплюють складні або суб'єктивні рішення або оцінки, розглядається в примітці 2. Такі оцінки, думки та припущення переглядаються на постійній основі.

iii) Основа для оцінок

Фінансову інформацію було підготовлено на основі первісної вартості, за винятком того, що перелічені далі активи та зобов'язання відображаються за їхньою справедливою вартістю:

- » похідні фінансові інструменти;
- » фінансові активи, наявні для продажу;
- » фінансові інструменти, утримувані для торгівлі, та
- » активи та зобов'язання, позначені як справедлива вартість у складі прибутку або збитку.

Відповідно до AASB 1038 “Договори страхування життя” (“AASB 1038”), зобов'язання щодо страхування життя оцінюються з використанням моделі маржі за послуги.

Відповідно до AASB 119 “Виплати працівникам” (“AASB 119”), певні зобов'язання щодо виплат оцінюються з використанням методу прогнозованої облікової одиниці виплат.

ВИТЯГ З РІЧНОГО ЗВІТУ ANZ ЗА 2015 р. , С. 70

iv) Чисті кредити та аванси

Чисті кредити та аванси є непохідні фінансові активи з фіксованими або обумовленими платежами, які не котируються на активному ринку. Вони виникають, коли Група надає гроші боржнику без наміру здійснювати торгові операції з кредитами та авансами. Кредити та аванси спершу визнаються за справедливою вартістю плюс операційні витрати, безпосередньо пов'язані з випуском позики або авансу. Після цього вони оцінюються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної відсоткової ставки (див примітку 1 (В) (I)), окрім випадків, коли вони спеціально оцінюються за справедливою вартістю при первісному визнанні в складі прибутку або збитку.

Усі кредити класифікуються залежно від рівня кредитного ризику.

Чисті кредити та аванси охоплюють пряме фінансування, що надається клієнтам, як-от банківські овердрафти, кредитні картки, строкові кредити, дебіторська заборгованість за фінансовим лізингом і комерційні векселі.

Знецінення (зменшення корисності) кредитів та авансів

Кредити та аванси розглядаються принаймні на кожну дату звітності для оцінки знецінення. Резерви на випадок знецінення кредитів створюються для кредитів, про які відомо, що вони будуть знецінені. Кредити знецінюються і збитки від знецінення відображаються у тих і тільки тих випадках, якщо є об'єктивне засвідчення знецінення внаслідок однієї або декількох подій, що призвели до збитків, що сталися після первісного визнання кредиту і до дати звітності, і ця подія або події, що призвели до збитків, впливають на передбачувані майбутні потоки грошових коштів у рамках окремого кредиту або колективного портфеля кредитів, які можуть бути достовірно оцінені.

Знецінення оцінюється для активів, вартість кожного з яких є істотною (або для активів з невеликою вартістю - на портфельній основі), а потім на колективній основі - для тих кредитів, для кожного з яких зокрема немає інформації про їх можливе знецінення.

ВИТЯГ З РІЧНОГО ЗВІТУ ANZ ЗА 2015 р. , С. 70

Кредити, які оцінюються на колективній основі, розміщуються в пулах подібних активів з подібними характеристиками ризику. Необхідні резерви оцінюються на основі історичного досвіду, пов'язаного зі збитками, для активів з характеристиками кредитного ризику, подібними до характеристик активів у колективному пулі.

Історичний досвід, пов'язаний зі збитками, коригується на підставі поточних спостережуваних даних, як-от зміна економічних умов. У цьому разі при визначенні резервів враховується також вплив неминучого ризику великих концентрованих збитків усередині портфеля та оцінка економічного циклу.

Передбачувані збитки від знецінення оцінюються як різниця між балансовою вартістю активу та очікуваними майбутніми грошовими потоками, дисконтованими до їхньої поточної вартості.

Зі зниженням (вивільненням) дисконту протягом періоду між визнанням знецінення та відновленням грошових потоків, він визнається в складі доходів від відсотків.

Знецінення капіталізованих витрат, пов'язаних з придбанням активів, оцінюється шляхом порівняння фактичної поведінки портфеля з початковими припущеннями про очікуваний строк використання.

ВИТЯГ З РІЧНОГО ЗВІТУ ANZ ЗА 2015 р. , С. 70

Резерви на випадок збитків від знецінення (на індивідуальній і колективній основі) вираховуються з кредитів та авансів в балансі, і зміни в резервах упродовж звітного періоду відображаються у звіті про прибутки і збитки.

Якщо кредит є частково або в повному обсязі безповоротним, він списується за рахунок відповідного резерву на випадок знецінення кредитну. Незабезпечені кредити здебільшого списуються, коли їхня простроченість сягає 180 днів, або раніше в разі банкрутства клієнта або подібного юридичного звільнення від зобов'язань. У разі забезпечених кредитів залишки списуються, якщо є дефіцит, після отримання доходів від реалізації застави.

Збитки від знецінення, визнані в попередні періоди, сторнуються в звіті про прибутки і збитки, якщо оцінка втрат згодом зменшується.

Резерв створюється також для позабалансових статей, таких як кредитні зобов'язання, що розглядаються як обтяжливі.

Концентрація кредитного ризику

Концентрація кредитного ризику виникає, якщо певна кількість клієнтів займається подібними видами комерційної діяльності або діяльністю в тому самому географічному регіоні, або якщо має подібні характеристики ризику, які можуть призвести до того, що зміни в економічній ситуації або зміни інших умов однаково впливатимуть на їхню здатність виконувати зобов'язання за контрактами.

Група контролює свої портфелі з метою виявлення та оцінки концентрацій ризику. Стратегія Групи полягає в підтримці належним чином диверсифікованих кредитних портфелів із зосередженням уваги на досягненні прийнятного співвідношення між ризиками та дохідністю. Портфелі кредитних ризиків активно контролюються і часто аналізуються для виявлення та оцінки неприпустимих концентрацій ризику та захисту від них. Аналіз концентрації ризиків зазвичай охоплює географічне розташування, вид діяльності, кредитний продукт і ступінь ризику. Крім того, Група застосовує обмеження кількості контрагентів, що припадає на одного клієнта, для захисту від неприпустимо великих ризиків в розрахунку на одне ім'я. Ці обмеження встановлюються на основі об'єданого розгляду низки чинників, таких як характер контрагента, ймовірність дефолту і надана застава.

ВИТЯГ З РІЧНОГО ЗВІТУ ANZ ЗА 2015 р. , С. 105

Питання на яких слід зосередити увагу в аналізі кредитних ризиків

Набір фінансових інструментів, які приводять до виникнення кредитних ризиків, за секторами:

Consolidated	Cash, settlement balances owed to ANZ and collateral paid		Trading securities and AFS ¹		Derivatives		Loans and advances ²		Other financial assets ³		Credit related commitments ⁴		Total	
	2015 \$m	2014 \$m	2015 \$m	2014 \$m	2015 \$m	2014 \$m	2015 \$m	2014 \$m	2015 \$m	2014 \$m	2015 \$m	2014 \$m	2015 \$m	2014 \$m
Australia														
Agriculture, forestry, fishing and mining	–	21	60	21	691	225	15,192	13,970	119	95	9,713	10,753	25,775	25,085
Business services	4	12	–	3	108	46	6,254	5,658	49	38	3,365	3,679	9,780	9,436
Construction	–	–	23	3	20	94	5,516	5,688	43	38	4,568	4,353	10,170	10,176
Electricity, gas and water supply	–	–	99	237	837	692	3,462	4,000	27	27	2,388	2,895	6,813	7,851
Entertainment, leisure and tourism	–	–	37	1	323	89	8,908	8,087	70	55	2,494	2,751	11,832	10,983
Financial, investment and insurance	21,885	18,927	18,722	19,115	49,733	38,387	22,061	14,351	174	98	6,757	7,521	119,332	98,399
Government and official institutions	130	135	32,305	25,595	685	241	707	541	6	4	2,081	298	35,914	26,814
Manufacturing	4	4	1,382	1,528	2,535	1,057	6,844	7,129	54	48	7,815	7,537	18,634	17,303
Personal lending	–	–	–	–	–	–	252,242	231,807	1,983	1,569	48,282	44,950	302,507	278,326
Property services	–	–	79	48	677	433	27,034	26,234	212	178	10,199	11,774	38,201	38,667
Retail trade	2	2	50	6	221	153	11,273	10,225	89	69	3,639	4,645	15,274	15,100
Transport and storage	2	–	181	70	951	368	7,052	7,386	55	50	4,145	3,943	12,386	11,817
Wholesale trade	354	183	12	7	1,520	702	6,287	6,320	49	42	8,212	4,867	16,434	12,121
Other	30	21	251	208	453	258	10,397	9,426	82	64	5,878	5,501	17,091	15,478
	22,411	19,305	53,201	46,842	58,754	42,745	383,229	350,822	3,012	2,375	119,536	115,467	640,143	577,556

- 1 Активи, наявні для продажу.
- 2 Не включаючи індивідуальні та колективні резерви на знецінення кредитів, утримувані в зв'язку із зобов'язаннями кредитного характеру, але включаючи активи Esanda dealer finance, класифіковані як утримувані для продажу.
- 3 Здебільшого складаються із зобов'язань, пов'язаних з регуляторною політикою гарантування депозитів, інвестицій, та нараховані відсотки.
- 4 Зобов'язання кредитного характеру складаються з неосвоєних кредитних коштів і умовних зобов'язань клієнтів.

ВИСНОВОК

- » Банки повинні звертати особливу увагу на виявлення кредитних ризиків.
- » Важливо забезпечити змістовну інформацію, а не лише табличні дані.
- » Чітка інформація про шлях від приміток до основних звітів має вирішальне значення для допомоги читачеві фінансової звітності.